

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

קד.

1. ויאמר אל בנותיו ואין לקחה זה עובדן את האיש קראן לו ויאכל לחם: שמות ב כ
2. ומשפחות ספרים ישיבי יעבדן תרעתיים שמעתיים שוכתיים המה הקינים הבאים מחמת אבי בית רבבי:
3. ובני קני חתן משה עלו מעיר התקרים את בני יהודה מדבר יהודה אשר בגב ערד וילך וישב את הקני:
4. ויהי הם ישיבי אל השלחן ויהי דבר יי אל הנביא אשר השיבו:
5. ויאמר יי אל ישעיהו יא נא לקראת אחי אתה וישאר ישוב בגב אל קצה תעלת הברכה העליונה אל מסלת שדה כובסי: ישעיהו ג
6. וראו עתה פי אני אני דבר ואין אלהים עמדי יאני אמית ואחיה מחצתי ואני ארפא ואין מרפא מצילי: דברים לב לט
7. קבורת חמור יקבר סובב והשלחן מקלחה לשערי ירושלים:
8. אנה יי וקר נא את אשר התהלכתי לפניך באמת ובלבב שלם ונתוב בעיניך עשיתי ויתן חוקיהו בני גדולי: מלכים ב כ ג
9. ויאמר חוקיהו אל ויהי קריים בהיכל מלך יי לי ועליתי ביום השלישי בית יי:
10. ומבניך אשר יצאו מפך אשר תוליד יקחו וקריו קריים בהיכל מלך כבל: מלכים ב כ ח
11. וישמע עליהם חוקיהו ויראם את כל בית נבחה את הקסף ואת הנהב ואת הבשמים ואת השוב ואת בית כל אשר נמצא באזרחי לא היה דבר אשר לא היראם חוקיהו בביתו ובלב ממשלחו: מלכים ב כ ג
12. איכה ישבה בך העיר רבתי עם היתה כאלמנה רבתי בגוים שרתי בפרדיות היתה קמס: איכה א א
13. וישפך ישראל בוש בך עין יעקב אל ארץ דגן ותירוש אף שמיו יערפו מל יערפו סל:

ואותו כלי הפך אמו על ראשו כדי שלא יכירו ישעיה שהיה מתנבא [ממנו]: **יאשיהו**. בן אמון: **חוקיהו**. אזי מנשה: **נבוא מנשה** **אבא ורנן**: יאשיה מנשה אמון אביו ולא חזקיה מנשה בנו דכתיב אין מידי מנזל ודכתיב ליה בהגדה: אין אברהם מנזל וכו': **השפא דאסיס להכי**. דברא מנשה לנאזל:

אחו נמי. לא תימא דכבשיהו [לאפיה] אלא מפני כבודו של חזקיה לא מנאזוה: **מפני מה לא מנאז אס יסויקיס**. בזותן שאין להם חלק [לעוה:3]: **משום דלי חייא בר אבויא**. שנתכפר על שלא ניתן לקבורה. וכל הני מפני מה לא מנאז לא צעי אלא מהנך דהוו רשעים גמורים כדחשיבנא להו לעיל [קג:]: אמו חתם את המורה וכו': **נאזא ועוד כו'**. נקמה נעשית זה ככר ועוד אחרת מעשה זה: **פרידה**. כך שמו: **סיפא**. ארנז: **בשזיל הטוב מה אום**. בשזיל חזקיה [ששיצה את] עממו דלמר הטוב צעינך עשיתי גרם לו שאמר מה אום כי אעלה בית ה' ששאל אות מהקב"ה שעבירה גוררת עבירה: **אלו נכרים על שולחנן**. אותם ששאל לו מרודך בלחן ספרים ומנחה על ידם: **ומשמע עליו**. כגון חזקיה דלמרין לקמן אשמו השקמה עליהם: **גורם גלום**. דכתיב וישמח עליהם חזקיהו ויראם את (כל) בית נכמה ומכיר בתריה ומצניף אשר ילאו ממך יקמו והיו סריסים ציכלי מלך צבל: **אשמו השקמה עליהם**. היא עלמה מחוגת להם. והיינו בית נכמה לשון מנכה על שם לנע שנתפחה מן האדם ומנחה נכרה אשה: **ביום גניו**. והכי מתרגמינן¹⁰ בית גניוהי. ומנחם פתר במתכונתו לשון סמננים כמו (בראשית לא) נכחת ולרי ולוט: **זין אולן זין**. כגון פרזל שלטי צפרזל¹¹: **איכה**. ל"ו בגימטריא: **חשיב ל"ו כריסות**. בכרימות (דף ג). חשיב להו: **לקו בא"ב**. שכל מגילת איכה סדורא צלפא ציתא: **צטח צדד**. שישצין יחידים ואינן ממיראין לא מן הנכרים ולא מן חיות רעות: **רצפי עס**. עס שמתרצה והולך יותר משאר עס: **קטנה גדול**. ש"ז של קטן אינו מנושל ואינו מורע מהר כשל גדול וכן רחס של קטנה אינה קולטת מהר כשל גדולה לפיכך משיאין גדולה לקטן כדי לכשתא זרעו [מנושל] קולט מהר וקטנה לגדול כדי שיאס שצטח זרעו קולט מהר ולא קטנה לקטן ששוין להוליד. ולא קטן וקטנה ממש אלא שעומדין על פרקו ורלוין הס להוליד ומיהו אין זרע שלהם מנושל כל כך: **אחד**

עמון ומואב. קרוצין לישראל שצאו מלוג בן אחי אברהם ורחמן הממוס שלא יצאו בקהל. ל"א קרוצין ממש ליכא למימר דהא מדין מבני קטורה היו בני אברהם וקרוצים היו בני מדין לישראל יותר מעמון ומואב שהם בני אברהם אלא עמון ומואב שכנים וקרוצים היו לארץ ישראל ומדין רחוקים להם

היו: וישבו נלשמה הגויים ממשפחות ספרים. והאי קרא מפרש ליה כולי כספירי¹² צפרשת ויאמר משה לחוצב: **המה הקינים הבאים מחמת אבי בית רכב**. וקינים אלו בניו של יתרו דכתיב ובני קיני חתן משה ובניו של יתרו הן הן בניו של רכב דכתיב הקינים הבאים מחמת אבי בית רכב וכתיב וירמיה לה ולבית הרבצים אמר ירמיה כי זה אמר ה' [וגו'] יען אשר שמעתם [על] מות [יהודב] אביכם [וגו'] לא יכרת אש ליונדב בן רכב [עומד] לפני כל הימים ולמרינן כספירי¹³ אפשר נכרים הם ונכנסין להיכל והכי כל ישראל לא נכנסין להיכל אלא שהיו יושבין בסנהדרין ומורין בדברי מורה. מ"ר: **ממכה**. דלמרין לעיל [קג:]: הניחו לו שפתו מנויה לעוברי דרכים: **ומשרה שכינה על נביאי הכנעל מחצרו של מוצח בית אל** שיחרז מפני שהעמיד צו ירבעם ללמים דכתיב (במ"א יג) והנה אש האלהים בא מיהודה וגו' ויאמר מוצח מוצח ומפרש כסדר עולם להניו עדו הנביא וצא נביא השקר והטעוהו לעד והשיבו לבית אל והעבירו על מנות הקב"ה שאמר לו לא תשוב לבית אל והאכילו וזכות שהאכילו שרמה עליו שכינה שנאמר [שס] ויהי דבר ה' אל האיש הנביא אשר השיבו להאכילו אלו: **ושגגה עולה זדון**. שהרי מלוינו ציהונתן שגג ולא הלוהו לדוד שתי ככרות ונענש דלמר רב יהודה וכו': **לוהו**. לשון ליה: **לא נהרגה נביא** שלא היה נרין דוד לשאלו להם מכנינו נז ואלה היה דואג מלשין עליהם: **ולא היה שאלו נהרג על אותו עון: שמועל**. דלכזי יומס ובני חזקיה: **ושאר**. מישראל שצאו להיות בנין ותלמידין וכל מי שישבו לביתן דהיינו תלמידיו דמתרגמינן ושאר¹⁴ דלא תטאו ודעתו חטאיל תלמידוהי: **מאי כובס דכבשינה לאפיה**. שכבש את פניו והיה מתנבא מפני ישעיה: **כובס**. כמו כובש: **אולל דקלני סחף ארישיה**. כלי מנוקב של כובסין שמוזפין צו מים על הצגדים

ואת ועוד אחרת תניא אמר רבי בעיניך עשיתי מה אות בשביל שנכרים אכלו על שולחנו גרם גלות לבניו מסייע ליה לחזקיה דאמר חזקיה כל המזמן עובד כוכבים לתוך ביתו ומשמש עליו גורם גלות לבניו ויאמר [אשר תוליד] יקחו והיו סריסים בהיכל מלך בבל¹⁵ וישמח חזקיה ויראם את (כל) בית נכחה את הכסף ואת הנהב ואת הבשמים ואת השמן ואת השוב ואת בית כל אשר נמצא באזרחי לא היה דבר אשר לא היראם חזקיהו בביתו ובלב ממשלחו: **איהו רבתי** עם היתה כאלמנה רבתי בגוים שרתי בפרדיות היתה קמס: **איכה א א** וישפך ישראל בוש בך עין יעקב אל ארץ דגן ותירוש אף שמיו יערפו מל יערפו סל:

- א) לקמן קו. ע"ש סוטה יא. ע"ש, ג) גירסת ערוך בערך אל אולל והכי על ז' ע"ש פירוש ע"ש, א) בני מוספות סוטה י: ד"ה דלמ"א, ד) לעיל פב. ע"ש, ה) י"א אמר דביתו חותא נפקא אמה לה לשיבנה אמר לה ליה כ"ו, ו) במלכות איתא ושמע פירוש לט מבי ושמח, ו) ז"ל רבה, ח) נעתי, ט) בהעלותך י ע"ו, י) [שס], ס) [ספרי האויט לז לט], ז) צ"ע במקום כ"ד: וקוט ד"ר פירא ח"א ר' חייא בר אבויא, מ) בית נכמה מ"ב כ, ו) לעיל י"ו.

גליון הש"ס
גם אין אברהם מציל. ע"י יומא לה ע"ב חתום ישינס ד"ה מעשה:

מוסף רש"י
ורשבי יעבדן. תלמידי יעבדן יעבדן אדם גדול כדכתיב ויהי, ויקרא יעבדן לאהי ישראל לאמר אם בן כדכתיב כדכתיב ויהי את גבולו בתלמידי וגי ויהא אלהים את אשר שאל (סוטה יא. ע"ש תורה ס"ז). תרעתיים. מפרש כספירי ששמעו תרעתיים כסר קני, ל"א תרעתיים על שם שהיו יושבים בשערי ירושלים (סוטה ט"ז). שמועתיים. ששמעו מנות אברהם, דכתיב יונדב בן רכב שמעתי קרא, והם היו מבני בניו של יתרו כדמפרש ארזי המה הקינים (סוטה סו). סוכתיים. על שם שהיו יושבים בסוכות, כדכתיב וירמיה כ"ו ונשכ צהלים, וקרי להו משפחת ספרים, דהיינו ספרדן, וכן תרעתיים קני שער (סוטה). אוכלא דקצרי. כנען אמו לפני ישעיה וס על ראשו אוכלא דקצרי, ספה עליו כלי, פי כלי מנוקב של כובסים שמוזפין צו מים על הצגדים (ישעיה יג). וקנו דרבי פירא. ח"א ר' חייא בר אבויא (לעיל י"ג). קבורת חמור. מושך ברחובות (סוטה). ולא אלמנה ממש. דהא לא מבי אלוהה אלא היתה כאלמנה, כאלמנה היתה כאלמנה חיות על השומעם תלמידיה חיות על צעלה שהלך ועמד לחור (תענית ב, ב).

דברים כל כ